

Petőcz András: Betűpiramis

A kötetben található műveknél szövevé különbséggel kell körülvenni a vers, a költemény kifejezések használatát. Petőcz András alkotásai ugyanis a hagyományos költészetesztétika normái értelmében nem versek, hisz a tördelésen kívül semmi sem hasonlít az azokhoz őket. /Olykor még az sem./ A hagyományos értelemben vett kategóriákat alkalmazva Petőcz a Kiűzetés, a Lefüggönyözött nappalaink, az Egykedvű gondolatok, a Koszorú, a Hátrahagyott töredékek című fejezetek, ciklusok darabjaiban inkább prózát ír; rövid, puritán, lecsupaszított, vagy hosszú, központozás nélküli, az élőbeszédet utánozó mondatokkal, megszakítás nélküli gondolatfolyamokkal, sőt, néhol valóságos miniatűr novellát kerekít, mint például a Permanens kiűzetés három darabjában, amelyek a tömörítés ragyogó példái. Hadd idézzem itt az első, melynek változata a további kettő. "Megáll az ajtóban, szeme dülledt, álla borostás. / Szeretlek - mondja megvetéssel. / Majd kelletlenül a gyümölcsbe harap."

Petőcz András elveti a hagyományos költői eszközöket, stílusa szikár, olyannyira, hogy ebben az értelemben nevezhetjük "eszköztelen" költőnek is. Persze ez a meghatározás csak korlátozott értelemben igaz, hisz a költőnek vannak másfajta, sajátos eszközei. Rövid prózamondatok és az ehhez kapcsolódó gondolatkihagyásos technika, melynek az a jellemzője, hogy tartalmilag gyors iramban építi a szöveget. A szavak szótagokra bontása, a közös szótagok révén való összekapcsolás, mely által jelentéshordozóvá válnak a szó-ízek, és permanenssé, tagolhatatlanná a szöveg /pl. Püzet, Formában vagy/. Itt említem

meg a Koszorú című "versfüzért" is. A szerző ebben a magyar irodalomban klasszikus előzményekkel /Kosztolányi, József Attila/ rendelkező szonettkoszorút parafrazeálja. Az ismétlések által szervezett, egyébként eszköztelenített műszerben Petőcz mintegy összefoglalja alkotói kísérletezésének legkülönbözőbb hozadékait, eredményeit.

Van azonban néhány mű, amit nem érzek eléggé koherensnek. Míg például az imént tárgyalt Koszorú darabjainak minden sora újabb meglepetés, mondhatom talán: költői poén, és amelynek utolsó darabjában a szerző remekül szintetizálja a korábbi darabok kulcsmondatait, addig a Baleset című szöveg második fele számomra teljesen szervesen van az első részhez hozzátoldva, mely első rész egyébként is - talán mert Petőcz itt túlságosan ragaszkodott hagyományosabb technikához - nehézkes és túl triviális. Felesleges önismétlésnek tűnik számomra a Szintézis és a Debilis metróállomás című művek némely sora.

Eddig jobbra csak a kötet első, nagyobbik részében szereplő művekről beszéltem, és a Posztumusz kísérletek, az Utószó, a Kitekintés c. fejezetek alkotásairól, képeiről, lettrista jellegű munkáiról nem, pedig Petőcz e művei sem elhanyagolható részei kötetének, bár e két rész között határozott cezúrát érzek. Itt a szerző a magyar irodalom egy létező, de periférikusabb, az irodalomtörténet és a kritika által mellőzöttebb vonulatához kapcsolódik: ezt a vonulatot többek között Kassák, Tarkó Sirató Károly, Nagy László, Tandori Dezső, Tolnai Ottó, Weöres Sándor művei, a Magyar Műhely és az Új Symposium törekvései, a Ver/s/ziók-antológia fémjelzik. /Kassák példájáról, szellemi ösztönző erejéről külön fejezet - Utószó - is tanúskodik a kötetben, ahol Petőcz Kassák aktivista, el nem avulónak tartott, életerős költői hagyományát állítja szembe a mai "beteges" költészettel. /A tradicionális formának itt végzi el a legteljesebb

bontását, de itt csinálja egyúttal a legújasmertűbb formacépítést. /Persze, mint ahogy a Fosztumusz kísérletek címben a szerző maga is utal rá, betűpiramisai nem előzmény nélküliek./

Külön ki kell emelnem az ebből a részből nekem legjobban tetsző Kitekintés című hosszabb szöveget, modern poémát /- mely egy hagyományos esztétikai kategóriának, a szépségnek a mibenlétét kutatja -/, és amelyre, úgy érzem, joggal elmondhatom, hogy lírai hitellel bíró, és - nem tudván teljesen elkerülni e recenzióban a konvencionális és talán már nem is egészen adekvát kategóriák használatát - szép alkotás. /Kozmosz könyvek, 1984./

Kiss László

A Medium-Art húsz oldalas füzet, a kísérleti irodalom fóruma. Addigi két száma 1985-ben jelent meg. Szerkesztői Kurdi Imre és Petőcz András. Közös munkatársaink a két szerkesztőn kívül Kurdi Fehér János, Tatár Sándor és Máty János. A két számban a legizgalmasabb munkák Aranyi László, Máty János és Kurdi Imre képversei /Haiku - sixty-nine - Kol-lázs/, Papp Tibor bélyegei, Szilágyi Ákos esszéje /Fej és tudat/ és Székárosi Endre akusztichon-ja. A számok mellékleteiként Erdély Miklós, Sziládi Zoltán és Zalán Tibor munkái jelentek meg.